

**KEBERKESANAN PEMBELAJARAN KOPERATIF
DI DALAM PENGAJARAN BAHASA ARAB
PROGRAM j-QAF**

HABIBAH BINTI MHD. SAID

**FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

2012

**KEBERKESANAN PEMBELAJARAN KOPERATIF
DI DALAM PENGAJARAN BAHASA ARAB
PROGRAM j-QAF**

HABIBAH BINTI MHD. SAID

**DISERTASI DISERAHKAN UNTUK MEMENUHI
KEPERLUAN BAGI
IJAZAH SARJANA PENGAJIAN BAHASA MODEN**

**FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

2012

UNIVERSITI MALAYA

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Nama: **Habibah Binti Mhd. Said**

(No. K.P/Pasport: **820213-12-5100**)

No. Pendaftaran/Matrik: **TGA 080010**

Nama Ijazah: **Sarjana Pengajian Bahasa Moden**

Tajuk Kertas Projek/Laporan Penyelidikan/Disertasi/Tesis ("Hasil Kerja ini"):

**Keberkesanan Pembelajaran Koperatif Di Dalam Pengajaran Bahasa Arab
Program j-QAF**

Bidang Penyelidikan: **Linguistik Terapan**

Saya dengan sesungguhnya dan sebenarnya mengaku bahawa:

- (1) Saya adalah satu-satunya pengarang/penulis Hasil Kerja ini;
- (2) Hasil Kerja ini adalah asli;
- (3) Apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hakcipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hakcipta telah dinyatakan dengan sejelasnya dan secukupnya dan satu pengiktirafan tajuk hasil kerja tersebut dan pengarang/penulisnya telah dilakukan di dalam Hasil Kerja ini;
- (4) Saya tidak mempunyai apa-apa pengetahuan sebenar atau patut semunasabahnya tahu bahawa penghasilan Hasil Kerja ini melanggar suatu hakcipta hasil kerja yang lain;
- (5) Saya dengan ini menyerahkan kesemua dan tiap-tiap hak yang terkandung di dalam hakcipta Hasil Kerja ini kepada Universiti Malaya ("UM") yang seterusnya mula dari sekarang adalah tuan punya kepada hakcipta di dalam Hasil Kerja ini dan apa-apa pengeluaran semula atau penggunaan dalam apa jua bentuk atau apa juga cara sekalipun adalah dilarang tanpa terlebih dahulu mendapat kebenaran bertulis dari UM;
- (6) Saya sedar sepenuhnya sekiranya dalam masa penghasilan Hasil Kerja ini saya telah melanggar suatu hakcipta hasil kerja yang lain sama ada dengan niat atau sebaliknya, saya boleh dikenakan tindakan undang-undang atau apa-apa tindakan lain sebagaimana yang diputuskan oleh UM.

Tandatangan Calon

Tarikh : 24 Ogos 2012

Diperbuat dan sesungguhnya diakui di hadapan,

Tandatangan Saksi

Tarikh : 24 Ogos 2012

Nama : Dr. Hj. Mohammad Bin Seman

Jawatan : Pensyarah / Penyelia

ABSTRAK

Tujuan utama penyelidikan ini dijalankan adalah untuk melihat sejauh mana keberkesanan pembelajaran koperatif (PK) di dalam pengajaran Bahasa Arab program j-QAF dapat meningkatkan pencapaian murid dalam menguasai Bahasa Arab. Data-data yang diperlukan dalam kajian ini diperolehi melalui ujian pra dan pos, pemerhatian dan soal selidik terhadap 40 orang murid yang merupakan sampel kajian. Proses pengajaran dan pembelajaran (P&P) dijalankan selama 2 bulan iaitu sebanyak 8 kali pengajaran menerusi kaedah yang dikaji.

Seterusnya data ujian pra dan pos dianalisis menggunakan program SPSS bagi mengukur pencapaian di antara sampel sebelum dan selepas mereka melalui PK. Manakala data pemerhatian dianalisis secara manual bagi menunjukkan perbandingan di antara jantina dari segi pencapaian, tingkahlaku dan kesediaan menjawab soalan dan ianya dijelaskan melalui graf dan data soal selidik dinilai melalui peratus bagi melihat sikap serta motivasi murid di dalam pembelajaran Bahasa Arab menggunakan kaedah koperatif.

Dapatan kajian secara amnya menunjukkan kaedah PK yang digunakan dapat meningkatkan pencapaian murid keseluruhannya. Ianya didapati sangat berkesan kerana mereka juga dapat bekerjasama dan mengamalkan kemahiran sosial di antara mereka di mana min soal selidik tersebut menunjukkan nilai purata yang tinggi iaitu 4.7 Begitu juga dengan harapan terhadap kaedah PK untuk dilaksanakan lagi pada masa akan datang menunjukkan sikap positif berada pada tahap yang tinggi dengan min (purata) 4.85.

Secara keseluruhannya, kebanyakan murid yang telah melalui PK menerima baik pelaksanaan PK. Implikasi dapatan kajian ini mencadangkan bahawa PK wajar digunakan sebagai satu strategi P&P di dalam subjek Bahasa Arab bagi meningkatkan prestasi murid.

ABSTRACT

This research was carried out to see how far the effectiveness of cooperative learning in teaching Arabic can improve student achievement in mastering Arabic language. Required data in this study were obtained by pre and post tests, observation and questionnaire given to the samples consists of a class of 40 students. Teaching and learning process carried out for 2 months, a total of 8 times through the teaching methods studied.

Pre and post-test data was analyzed using Special Package In Sosial Science (SPSS) program to measure performance by looking at the mean difference of pre and post tests between samples before and after through cooperative learning. While observational data was manually analyzed to show the comparison between the sexes in terms of performance, behavior and willingness to answer questions and it is explained through graphs. The data pf questionnaire was assessed by percentage to show the attitude and motivation of the students in learning Arabic using the cooperative learning.

Research findings generally indicate that cooperative learning has improved student achievement. The cooperative learning method used is very effective because they can work together and practice social skills with each other and the mean showed a high average value of 4.7. Similarly, the expectation of cooperative learning methods to be implemented again in the near future show a positive attitude at the highest level with a mean (average) 4.85.

On the whole, most students who have been through the cooperative learning, showed good acceptance on the implementation of cooperative learning. Implications of these findings suggest that cooperative learning could be used as a teaching and learning strategies in the subject of Arabic to improve student achievement.

PENGHARGAAN

Dengan nama Allah Yang Maha Pengasih dan lagi Maha Penyayang. Selawat dan salam ke atas junjungan besar Nabi Muhammad S.A.W serta keluarga dan para sahabat baginda. Syukur Alhamdulillah, berkat keizinan dari Yang Maha Esa mengurniakan nikmat kesihatan dan masa yang cukup kepada penulis mengakhiri penulisan ini hingga ke noktah yang terakhir.

Setinggi-tinggi penghargaan dan jutaan terima kasih yang tidak terhingga ditujukan khas buat Dr. Hj. Mohammad bin Seman selaku penyelia di atas segala bimbingan, dorongan dan nasihat yang tidak pernah jemu buat diri ini. Terima kasih di atas segala tunjuk ajar dan pengorbanan masa yang diberikan dan sudah pasti kajian yang saya jalankan ini tidak akan bermakna tanpa bantuan daripada beliau.

Seterusnya tidak dilupakan, Dekan Fakulti Bahasa dan Linguistik, Dr. Zuraidah Md. Don di atas sokongan kepada pelajar Sarjana untuk meneruskan penulisan sehingga ke akhirnya dan seterusnya kepada ahli akademik yang menjadi panel bagi mengesahkan penulisan ini. Tidak dilupakan buat semua warga kerja Institut Pengajian dan Siswazah dan Fakulti Bahasa dan Linguistik yang telah banyak membantu penulis samada secara langsung mahupun tidak langsung.

Hampan terima kasihku juga buat ayahanda Mhd. Said Bin Ibrahim dan bonda Hamidah Binti Ahmad yang sentiasa mendoakan kejayaan anakmu ini. Hanya doa yang mampu anakmu ini hadiahkan semoga Allah memberkati kehidupan kalian berdua di dunia dan di akhirat. Buat adik beradik yang dikasihi dan seterusnya buat sahabat-sahabat yang disayangi dalam membantu menyiapkan penulisan yang amat berharga ini. Tanpa dorongan dan sokongan kalian, adalah sukar untuk saya menyiapkan kajian

ini dengan sempurna. Segala pengorbanan dan didikan yang diberikan tidak akan dilupakan.

Akhir kalam, buat suami tercinta iaitu Khairudin Bin Nawawi, insan yang banyak membantu dan sentiasa berada di sisi tika diri ini amat memerlukan sokongan dalam menyempurnakan kajian ini. Juga buat anak soleh ummi iaitu Harraz Zahran, terima kasih kerana memahami kesibukan tugas ummi dan pastinya kejayaan kajian ini adalah hadiah yang paling bernilai buat kalian.

Syukran Jazilan.

Habibah Binti Mhd. Said

Sarjana Pengajian Bahasa Moden
Fakulti Bahasa dan Linguistik
Universiti Malaya

KANDUNGAN

	Halaman
Perakuan Keaslian	ii
Abstrak	iii
Abstract	v
Penghargaan	vii
Kandungan	ix
Senarai Rajah	xiv
Senarai Jadual	xv
Senarai Singkatan	xvi
Jadual Transliterasi	xvii

BAB 1 : PENGENALAN

1.0	Pendahuluan	1
1.1	Latarbelakang Kajian	1
1.2	Penyataan Masalah	2
1.3	Objektif Kajian	4
1.4	Soalan Kajian	4
1.5	Implikasi dan Keperluan Kajian	5
1.6	Tinjauan Kajian Berkaitan Pembelajaran Koperatif (PK)	7
	1.6.1 Keberkesanan kaedah PK dalam meningkatkan pencapaian murid	7
	1.6.2 Kepentingan kaedah PK dalam pengajaran dan pembelajaran (P&P)	12
	1.6.3 Pandangan guru terhadap kaedah PK	16
	1.6.4 Ciri-ciri dan elemen PK	18

1.7	Batasan Kajian	21
1.8	Bidang Kajian	22
1.9	Rangka Kajian	22
1.10	Penutup	24

BAB 2 : LANDASAN TEORI

2.0	Pendahuluan	25
2.1	Konsep Pembelajaran Koperatif (PK)	25
2.2	Metod Pembelajaran Koperatif	28
2.3	Pembelajaran Koperatif sebagai Satu Strategi / Kaedah Pembelajaran	32
2.4	Teori Berkaitan Pembelajaran Koperatif	37
2.5	Elemen yang Membantu Pembelajaran Koperatif	40
2.6	Definisi Pendidikan Bahasa Arab	45
2.7	Sejarah Perkembangan Bahasa Arab	46
2.8	Kepentingan Pendidikan Bahasa Arab	47
2.9	Pendidikan Bahasa Arab dan Falsafah Pendidikan Negara (FPN)	48
	2.9.1 Hubungan Sosial Murid dengan Rakan Sekelas	48
2.10	Panduan Pelaksanaan Bahasa Arab Program j-QAF	49
2.11	Penutup	55

BAB 3 : METODOLOGI DAN PROSEDUR KAJIAN

3.0	Pendahuluan	56
3.1	Reka Bentuk Kajian	56
3.2	Sampel dan Lokasi Kajian	58
3.3	Tempoh Masa Kajian	60
3.4	Kajian Perpustakaan	60
3.5	Instrumen Kajian	62
	3.5.1 Kajian Lapangan	62
3.6	Kaedah Kajian	65
3.7	Sumber Data	69
3.8	Analisis dan Pemprosesan Data	69
3.9	Penutup	70

BAB 4 : ANALISIS DAN DAPATAN KAJIAN

4.0	Pendahuluan	71
4.1	Perbezaan Skor Murid dalam Ujian Pra dan Pos sebelum didedahkan dengan Kaedah PK dan selepas didedahkan dengan Kaedah PK	72
4.2	Kesan PK Terhadap Pencapaian Matapelajaran Bahasa Arab dari segi Jantina	75
4.3	Sejauhmana Amalan PK dapat Meningkatkan Minat Murid terhadap Bahasa Arab	83
4.4	Dapatan Kajian	89
4.5	Penutup	92

BAB 5 : KESIMPULAN, CADANGAN DAN PENUTUP

5.0	Pendahuluan	93
5.1	Kesimpulan	93
5.2	Implikasi Kajian Dari Segi Pedagogi	96
	5.2.1 Keistimewaan atau Sumbangan Kaedah PK terhadap Pembelajaran Bahasa Arab	98
5.3	Cadangan	99
	5.3.1 Cadangan Untuk Penyelidik Selanjutnya	101
5.4	Penutup	102

BIBLIOGRAFI	104
--------------------	-----

LAMPIRAN

A	Modul Pengajaran 1	110
	Modul Pengajaran 2	112
	Modul Pengajaran 3	114
	Modul Pengajaran 4	116
	Modul Pengajaran 5	118
	Modul Pengajaran 6	120
	Modul Pengajaran 7	122
	Modul Pengajaran 8	124
B	Rancangan Pengajaran Bahasa Arab	126
C	Indikator Pembelajaran Koperatif	127
D	Lembaran Latihan (Tajuk 1)	128

	Lembaran Latihan (Tajuk 2)	129
	Lembaran Latihan (Tajuk 3)	130
	Lembaran Latihan (Tajuk 4)	131
	Lembaran Latihan (Tajuk 5)	132
	Lembaran Latihan (Tajuk 6)	133
	Lembaran Latihan (Tajuk 7)	134
	Lembaran Latihan (Tajuk 8)	135
E	Borang Pemerhatian Berstruktur (1)	136
	Borang Pemerhatian Berstruktur (2)	137
F	Contoh Soalan Ujian Pra	138
G	Contoh Soalan Ujian Pos	144
H	Soal Selidik Pembelajaran Koperatif	150

SENARAI RAJAH

Bil	Tajuk	Halaman
2.1	Kedudukan Murid dalam Kumpulan PK	34
2.2	Elemen Penting dalam Kaedah PK	41
3.1	Reka Bentuk Keberkesanan Kaedah PK di dalam Pengajaran Bahasa Arab	58

SENARAI JADUAL

Bil	Tajuk	Halaman
3.1	Taburan Respondan Kajian Berdasarkan Jantina	59
3.2	Skala Markah Ujian Pra dan Pos	68
4.1	Pencapaian Skor Murid dalam Ujian Pra dan Pos	72
4.2	Skor Min	74
4.3	Pencapaian Murid Lelaki dan Perempuan dalam Ujian Pra	76
4.4	Pencapaian Murid Lelaki dan Perempuan dalam Ujian Pos	76
4.5	Kekerapan Murid Lelaki dan Perempuan Melakukan Aktiviti Semasa Proses P&P	79
4.6	Kekerapan Kesiediaan Murid Lelaki dan Perempuan Menjawab Soalan Guru Semasa Proses P&P	81
4.7	Kekerapan dan Peratus Pilihan Item Soal Selidik Selepas Murid Didedahkan dengan Kaedah PK	83
4.8	Nilai Kebolehpercayaan Soal Selidik	85

SENARAI SINGKATAN

j-QAF	-Jawi, Al-Quran, Bahasa Arab dan Fardhu Ain
PK	-Pembelajaran Koperatif
FPN	-Falsafah Pendidikan Negara
KBSM	-Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah
KPM	-Kementerian Pelajaran Malaysia
P&P	-Pengajaran dan Pembelajaran
Y.A.B	-Yang Amat Berhormat
SK	-Sekolah Kebangsaan
PKSR	-Penilaian Kendalian Sekolah Rendah
JPN	-Jabatan Pelajaran Negeri
PPD	-Pejabat Pelajaran Daerah
JU	-Jurulatih Utama
BAT	-Bahasa Arab Tinggi
PI	-Pendidikan Islam
SPSS	<i>-Special Package in Social Science</i>
STAD	<i>-Student Team Achievement Divisions</i>

JADUAL TRANSLITERASI YANG DIGUNAKAN DALAM KAJIAN INI *

Nama Fonem	Lambang Fonem	Transliterasi
hamzah	ء	’
ba:’	ب	B
ta:’	ت	T
tha:’	ث	Th
ji:m’	ج	J
ha:’	ح	H
kha:’	خ	Kh
da:l	د	D
dha:l	ذ	Dh
ra:’	ر	R
za:y	ز	Z
si:n	س	S
shi:n	ش	Sh
sa:d	ص	Sh
da:d	ض	Dh
ta:’	ط	Th
za:’	ظ	Zh
‘ain	ع	‘
ghain	غ	GH
fa:’	ف	F
qa:f	ق	Q
ka:f	ك	K
la:m	ل	L
mi:m	م	M

nu:n	ن	N
ha:’	هـ	H
wa:w	و	W
ya:’	ي	Y
ta:’ marbu:tat	ة	<u>T</u>
vokal pendek atas	_____	A
vokal pendek depan	_____	U
vokal pendek bawah	_____	I
vokal panjang atas	أ _____	a:
vokal panjang depan	و _____	u:
vokal panjang bawah	ي _____	i:
diftong	أي	ay
	أو	aw
tashdid ya:’	ي	Yy

* Jadual transliterasi ini mengikut jadual yang disediakan oleh Jawatankuasa Pascasiswazah Bahasa Arab (JAPSAR) Fakulti Bahasa dan Linguistik Universiti Malaya